

Arbetarskyddsförvaltningens årsberättelse 2024

Innehåll

Ledningens översikt	3
Organisering och styrning av arbetskyddstillsynen.....	4
Arbetskyddsmyndighetens verksamhet 2024.....	5
Riksomfattande tillsyn utifrån fenomen i arbetslivet	6
Fenomen: Arbetsförhållanden.....	7
Fenomen: Rättvist arbetsliv	9
Fenomen: Psykosocial belastning.....	12
Övrig tillsyn	14
Utövande av behörighet	18
Tillstånd och anmälningar.....	19
Metoderna inom arbetskyddstillsynen utvecklas.....	20
Arbetskyddsmyndigheten ger råd och handledning	21
Lagstiftning.....	23
Personal.....	24
Myndighetssamarbete och internationalitet.....	25
 Bilaga 1: Arbetskyddstillsynen i siffror	 28
Bilaga 2: Tillsyn över sjöfarten.....	29
Bilaga 3: Tillsyn över primärproduktionen.....	30

Arbetskyddsförvaltningens årsberättelse 2024

Utgivare: Arbetskyddsförvaltningen 2025

Arbetskyddsförvaltningens publikationer 1swe/2025

Planering och genomförande av årsberättelsen:

Kommunikationen för regionförvaltningsverkens ansvarsområden för arbetskyddet

Omslagsbild: Miika Rautiainen

ISBN: 978-952-479-387-2

ISSN: 2737-0879

Ledningens översikt

Aret 2024 började i en stram ekonomisk situation. I ansvarsområdena för arbetarskyddet krävdes målmedvetna åtgärder för att balansera ekonomin. Trots dessa åtgärder nådde ansvarsområdena för arbetarskyddet de mål som ställts upp för dem för att främja ett tryggt, sunt och rättvist arbetsliv.

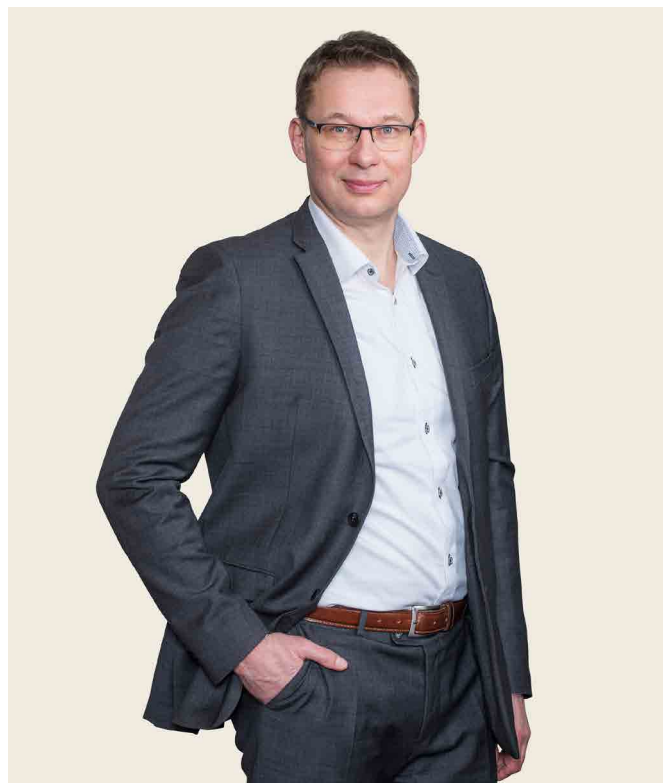
Jag vill börja med att tacka hela personalen inom arbetskyddsförvaltningen för en positiv attityd och ett professionellt arbetssätt i det tuffa ekonomiska läget under det senaste året. Vi var tvungna att prioritera uppgifter och kompetensunderskotten kunde inte ersättas genom rekryteringar. I dessa situationer var de anställda villiga att visa flexibilitet och lära sig nytt.

Detta år är antagligen det sista verksamhetsåret för en ämbetsverksstruktur i den nuvarande formen. Som bäst planeras verkställandet av det nya riksomfattande Tillstånds- och tillsynsverket för fullt. Målet är att Tillstånds- och tillsynsverket inleder sin verksamhet i början av 2026 och att arbetarskyddstillsynen är en del av det nya ämbetsverket.

Arbetskyddstillsyn görs fortsättningsvis trots omstruktureringen av ämbetsverket. För arbetarskyddstillsynen är den nya riksomfattande strukturen en möjlighet som vi bör utnyttja så bra som möjligt. I den riksomfattande modellen kan arbetarskyddstillsynens kompetens och resurser användas mer flexibelt. Det blir enklare att samarbeta och utveckla verksamheten.

År 2024 fortsatte planeringen av verksamheten aktivt mot den riksomfattande modellen. Arbetet för att främja en riksomfattande verksamhet har pågått redan länge och nyttan av det tidigare arbetet håller som bäst på att realiseras när det nya Tillstånds- och tillsynsverket bereds.

Mitt i omstruktureringen är det viktigt att inte glömma en kontinuerlig utveckling av verk-

Laura Tammisto

Raimo Antila

*Avdelningschef
Social- och hälsovårdsministeriet
Arbets- och jämställdhetsavdelningen*

samheten för att främja ett sundare, tryggare och rättvisare arbetsliv. Ändamålsenliga steg har tagits för att utveckla kvaliteten och bättre utnyttja kunskapen och ytterligare steg tas hela tiden. Utvecklingen av tillsynens och det övriga påverkansarbetets slagkraft har också haft och kommer att ha en nyckelroll även när den riksomfattande verksamheten utarbetas.

I beredningen av det nya ämbetsverket hörs personalen och personalens synpunkter höras för att reformen ska bli så lyckad som möjligt. Förutom att tillsynsverksamheten planerats har det redan länge skapats en samarbetskultur i ansvarsområdena för arbetarskyddet, vilket gör det lättare att ta gemensamma steg framöver.

Arbetskyddsförvaltningen kan blicka framåt med tillförsikt.

Organisering och styrning av arbetskyddstillsynen

Ansvarsområdena för arbetskyddet vid regionförvaltningsverken styrs av social- och hälsovårdsministeriet. Ansvarsområdena för arbetskyddet är behöriga arbetskyddsmyndigheter inom sina områden.

I planeringen och utvecklingen av verksamheten samarbetar man kontinuerligt på riksnivå. Genom riksomfattande planering och utveckling säkerställer man att verksamheten är enhetlig och att de tillgängliga resurserna utnyttjas så effektivt som möjligt.

Arbetskyddsmyndigheternas verksamhet grundar sig på en fyraårig ramplan som skapar riksomfattande ramar för tillsynens innehåll och utvecklingen av verksamheten.

Arbetskyddsförvaltningens nya fyraåriga ramperiod inleddes 2024. Vi förverkligar fortfarande visionen "Sunt arbete" som har fastställts för åren 2020–2027. Målen som siktar på detta preciseras årligen i resultatavtalet för ansvarsområdena för arbetskyddet.

Kundsegmentering utnyttjas i planeringen av verksamheten. Tillsynsåtgärderna och annat påverkansarbete kombineras så att arbetsplatserna nås så heltäckande och slagkraftigt som möjligt.

Trepartssamarbetet med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna i anslutning till arbetskyddstillsynen sker i de regionala arbetskyddsnämnderna och i den riksomfattande arbetskyddsdelegationen.

Regionförvaltningsverkens ansvarsområden för arbetskyddet:

- 1 Norra Finland
- 2 Västra och Inre Finland
- 3 Östra Finland
- 4 Sydvästra Finland
- 5 Södra Finland

Beredningen av tillstånds- och tillsynsverket inleddes

Regionförvaltningsverkens ansvarsområden för arbetskyddet överförs 2026 tillsammans med det övriga regionförvaltningsverket till det nya tillstånds- och tillsynsverket. Vid det nya ämbetsverket utformas ansvarsområdena för arbetskyddet till en arbetskyddsavdelning.

Lagen om tillstånds- och tillsynsverket tryggar fortfarande en självständig och oberoende ställning för arbetskyddsförvaltningen, enligt det som Internationella arbetsorganisationen ILO förutsätter. Detta innebär i praktiken att arbetskyddsförvaltningen behåller beslutanderätten inom arbetskyddstillsynen. Även till exempel arbetskyddets telefonrådgivning och webbtjänsten Tyosuojelu.fi fortsätter sin verksamhet som tidigare.

Tillstånds- och tillsynsverket verkar på riksnivå, men tillsynen fortsätter överallt i Finland på samma sätt som hittills. Inspektörerna arbetar fortfarande lokalt.

Beredningen av reformen inleddes officiellt i början av maj 2024. Ansvarsområdena för arbetskyddet deltog aktivt i beredningen.

Arbetskyddsmyndighetens verksamhet 2024

Arbetskyddsmyndigheten övervakar att bestämmelserna om arbetskydd följs. Vår viktigaste tillsynsmetod är arbetskyddsinspektioner. Arbetskyddstillsynen utförs på basis av myndighetens planer eller på kundens initiativ.

Utöver tillsynen ger vi anvisningar och råd i frågor om hälsa och säkerhet i arbetet samt villkor i anställningsavtal.

Till våra uppgifter hör att utreda orsakerna till allvarliga olycksfall i arbetet, yrkessjukdomar och arbetsrelaterade sjukdomar samt verka för att förebygga dem. Dessutom övervakar vi att de maskiner, arbetsredskap, personlig skyddsutrust-

Vi utnyttjar kundsegmentering vid valet av effektiva metoder.

ning och andra tekniska anordningar som används i arbetet uppfyller de krav som ställs på dem.

Vi behandlar också tillståndsansökningar och anmälningar om sådana arbeten för vilka lagstiftningen fastställer begränsningar eller anmälningsskyldigheter.

Vi stöder tillsynens effektivitet även annan påverkande verksamhet, såsom genom kommunikation via flera kanaler och virtuella evenemang.

Arbetskyddsförvaltningens år i ett nötskal

Cirka

20 600

arbetskyddsinspektioner

Cirka

16 700

tillsynsobjekt

Cirka

48 100

förpliktelser
för arbetsgivaren

845

undersökta allvarliga
olycksfall i arbetet

1 064

begäran om utredning eller
utlåtanden till polisen/åklagaren

878

behandlade tillstånd

Nästan

46 000

mottagna anmälningar

Cirka

37 000

kundkontakter

Cirka

1,3 mn

Tyosuojelu.fi-användare

Riksomfattande tillsyn utifrån fenomen i arbetslivet

Precis som under tidigare år var vår verksamhet 2024 inriktad på tre fenomen i arbetslivet: arbetsförhållanden, rättvist arbetsliv och psykosocial belastning i arbetet.

Vi riktade vår verksamhet till arbetsplatser som valts utifrån en mångsidig omvärldsanalys. Vi gjorde sammanlagt cirka 20 600 arbetskyddsinspektioner. Annan påverkansverksamhet utnyttjades intensivt som en del av arbetskyddstillsynen.

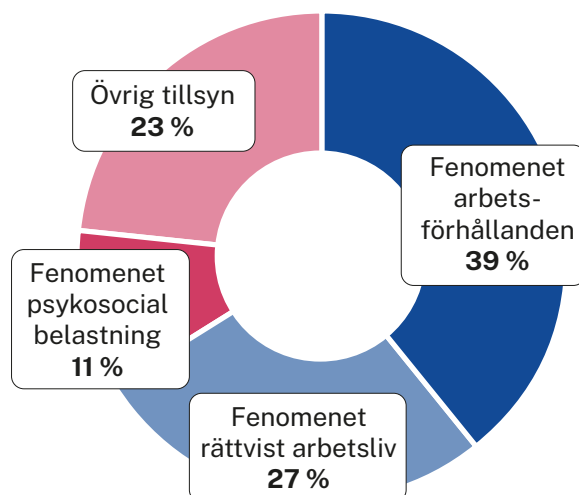
Vi fäste särskild uppmärksamhet vid arbetstagargrupper i sårbar ställning. Vi strävar efter att säkerställa att deras arbetsförhållanden är trygga och sunda och att rättvisa anställningsvillkor iakttas på arbetsplatserna. På så sätt förebyggde och minskade vi för vår del ojämlikheten mellan människor. Vi betonade också företagshälsovårdssamarbetets betydelse i arbetskyddsarbetet på arbetsplatserna.

Statens produktivetsprogram berörde också arbetskyddsförvaltningen och vi var tvungna att granska kostnadsstrukturen kritiskt genast i början av året. Besparingar gjordes inom

rekryteringar och verksamhetskostnader och dessutom deltog personalen frivilligt i att tygla kostnaderna.

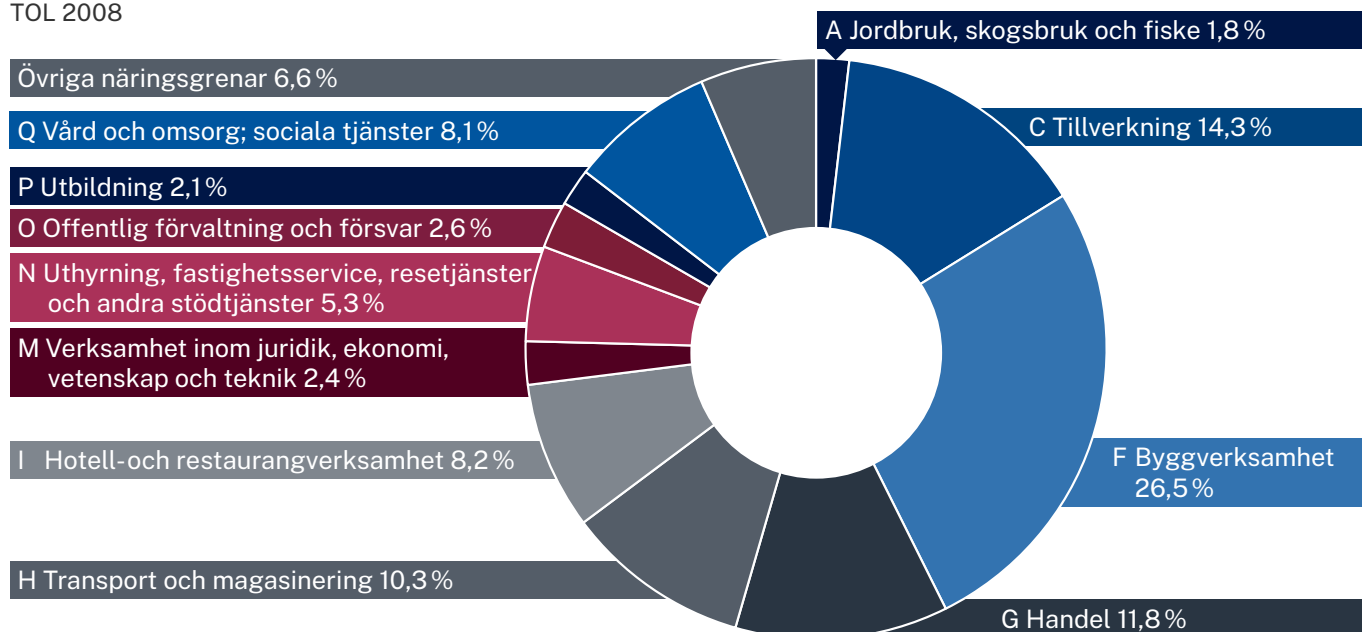
På grund av åtgärderna för att balansera ekonomin var det också nödvändigt att prioritera de årliga målen och förenkla verksamhetsprocesserna, naturligtvis utan att pruta på principerna för rättvisa i verksamheten. Tack vare snabba reaktioner nådde vi de centrala målen trots utmaningarna.

Fördelningen av tillsynen i fenomenbaserad och övrig tillsyn

Inspektioner per näringsgren

TOL 2008

Fenomen: Arbetsförhållanden

Fenomenet arbetsförhållanden fokuserar på olycksfallsrisker i arbetet, kemiska, biologiska och fysikaliska riskfaktorer samt fysisk belastning och bekämpning av dessa faror.

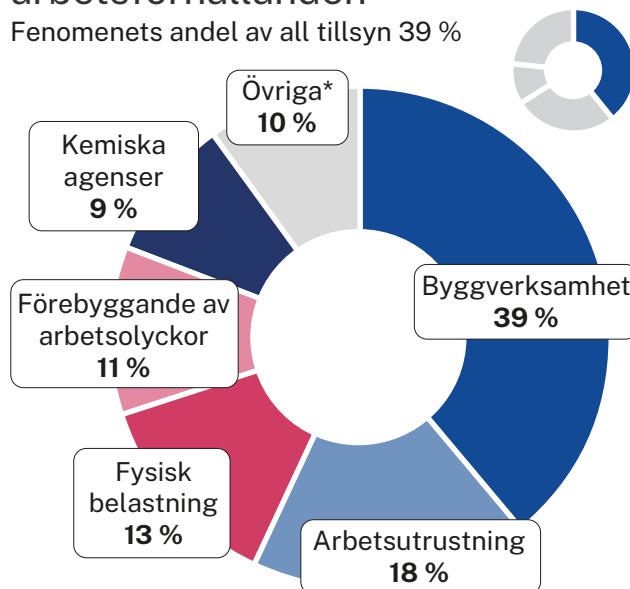
Inspektioner på arbetsplatserna är viktiga i samband med tillsynen över arbetsförhållandena. Tillsynen stöds genom mångsidig kommunikation.

År 2024 övervakade vi arbetsförhållandena genom cirka 8 100 inspektioner. Tyngdpunkterna var teman med anknytning till den fysiska belastningen i arbetet och av de fysikaliska agenserna i arbetet särskilt buller.

Vi fäste särskild uppmärksamhet vid riskbedömningen för att förebygga oönskade konsekvenser. Målet var att säkerställa en aktuell riskbedömning som täcker alla risker och beaktar arbetstagarnas personliga egenskaper.

Inspektioner av fenomenet arbetsförhållanden

Fenomenets andel av all tillsyn 39 %

* Biologiska agenser 5 %, gemensam arbetsplats 2 %, fysikaliska agenser (buller och vibrationer) 2 % och inomhusklimat 1 %

Älä vaaranna lisääntymisterveyttä työpaikalla

–kemiallisten tekijöiden lainsäädäntömuutokset

Verkkoseminaari 21.11.2024 klo 14–15

Materiaalit: tyosuojelu.fi/live41

Aluehallintovirasto
Työsuojelu

Tarkastaja
Marjo Vänskä
Ylitarkastaja
Hanna Vainio-Hietanen

Författningarna om kemiska agenser ändrades våren 2024. Överinspektör Hanna Vainio-Hietanen och inspektör Marjo Vänskä berättade på ett webinarium hur författningarna har ändrats särskilt i fråga om reproduktiv hälsa och vilka ansvar ändringarna innebär för arbetsgivarna.

Skadlig fysisk belastning orsakar mycket sjukfrånvaro

På många arbetsplatser förekommer skadlig fysisk belastning även om tungt fysiskt arbete som äventyrar hälsan har minskat under årens lopp. En ny utmaning är statistiskt arbete där personen sitter eller står länge.

Skadlig fysisk belastning orsakar mycket sjukfrånvaro. Till exempel smärta i rygg och nacke och artros hör till de vanligaste och ofta långvariga sjukdomarna hos arbetstagarna. De försämrar livskvaliteten och arbetsförmågan samt minskar arbetets produktivitet.

År 2024 övervakade vi skadlig fysisk belastning på arbetsplatser där det förekommer fysiskt belastande arbetsuppgifter, såsom manuella lyft och förflyttningar, repetitivt arbete, besvärliga och belastande arbetsställningar, vibration och kontinuerligt långvarigt stående eller sittande arbete.

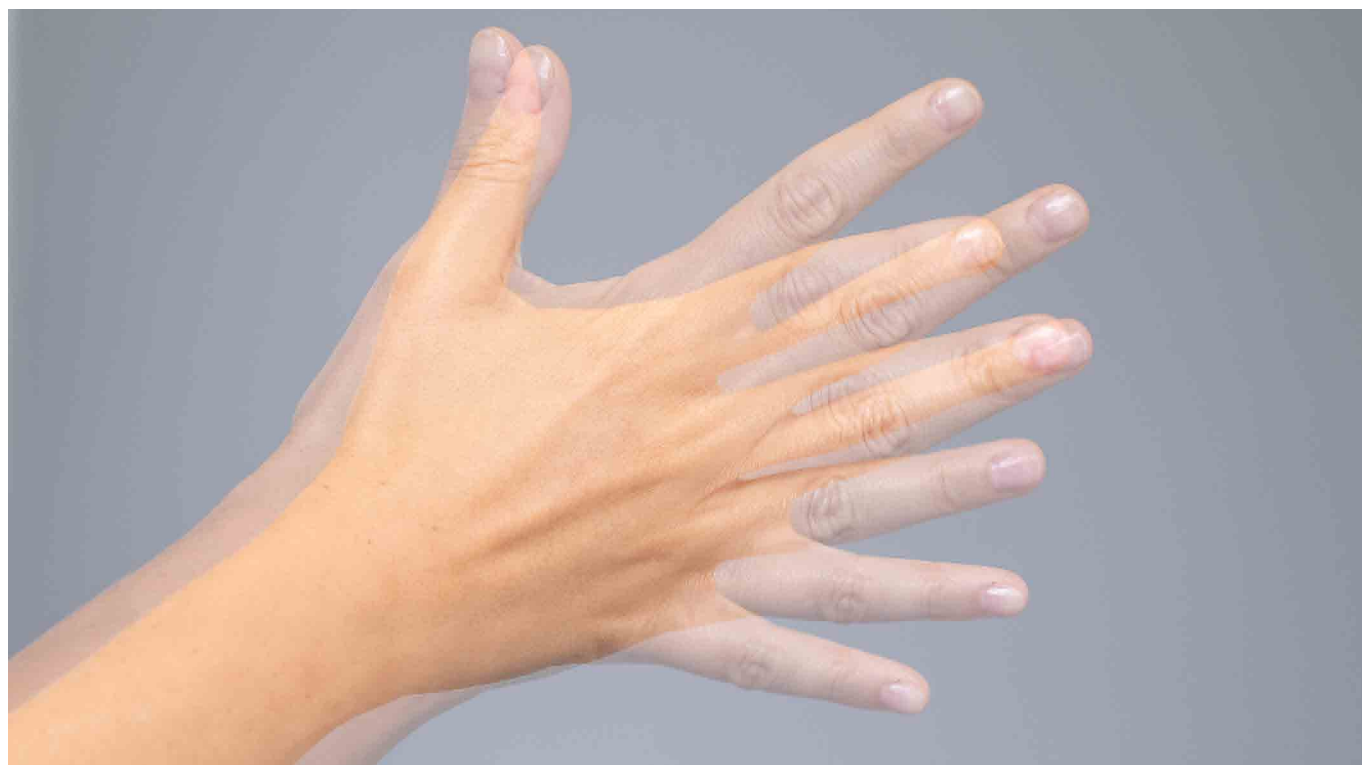
Syftet med tillsynen var att säkerställa att arbetsplatserna har fungerande förfaranden för hantering av fysiska belastningsfaktorer och därigenom att minska sjukdomar i stöd- och rörelseorganen samt frånvaro på arbetsplatserna till följd av dessa sjukdomar.

Buller och vibration orsakar fortfarande yrkessjukdomar

Även om olägenheter orsakade av buller och vibration är välkända riskfaktorer i arbetsmiljön, toppar de fortfarande statistiken över yrkessjukdomar. Bullerskada är år efter år den vanligaste yrkessjukdomen i Finland och vibrationsskada hör till de tio vanligaste.

År 2024 utförde vi riktad övervakning av buller och vibration på arbetsplatserna. Vid bedömningen av bullerrisken observerades brister i 62 procent av inspektionsobjekten. Beträffande vibration var motsvarande siffra 63 procent.

En riskbedömning av hög kvalitet omfattar en bedömning av exponeringen. Insats- och gränsvärden för yrkesmässig exponering för buller och vibration har fastställts. För att reda ut exponeringen behövs vanligen mätningar. Om insatsvärdena överskrids måste ett bekämpningsprogram utarbetas och riskhanteringsmetoder användas. I första hand ska tekniska bekämpningsmetoder användas eller så ska arbetssätten och -metoderna ändras. Om detta inte räcker ska skyddsutrustning användas.

Fenomen: Rättvist arbetsliv

I fenomenet rättvist arbetsliv främjas uppfyllandet av lagenliga arbetsvillkor oberoende av arbetsform och dessutom bekämpas grå ekonomi. Samarbete och informationsutbyte mellan myndigheter är nyckelfaktorer i tillsynen.

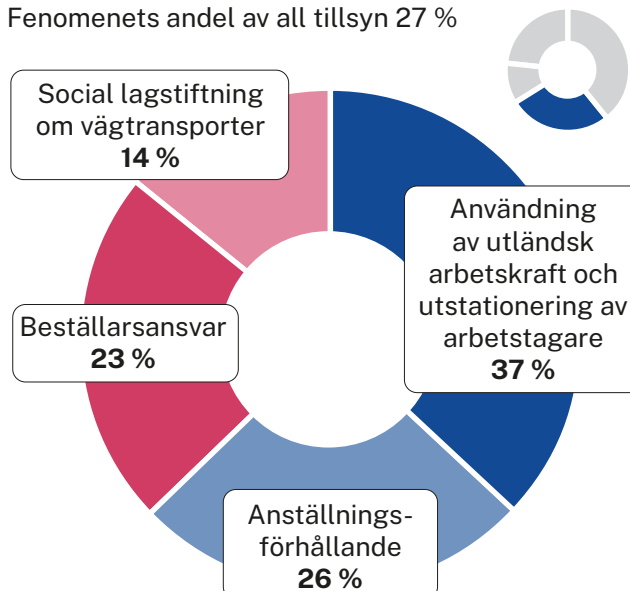
År 2024 gjorde vi cirka 5 500 inspektioner för att övervaka hur ett rättvist arbetsliv förverkligas. Genom övervakningen minskades konfliktsituationer i arbetslivet och utnyttjandet av arbetstagare. Dessutom bekämpades grå ekonomi och ekonomisk brottslighet.

Tillsynen över löner etablerades. I anslutning till olika anställningsförhållanden och typer av företagande utvidgades bedömningen av rättsförhållandets karaktär och blev en integrerad del av tillsynen.

Vi fäste särskild uppmärksamhet vid arbetstargrupper i sårbar ställning, till exempel personer som börjar arbeta på sin första arbetsplats eller utlänningar som kommer för säsongarbete.

Inspektioner av fenomenet rättvist arbetsliv

Fenomenets andel av all tillsyn 27 %

Kevytyrittäjä, työntekijä vai jotain muuta?

Verkkoseminaari 15.5.2024 klo 10–11.30

Materiaalit: tyosuojelu.fi/live37

Aluehallintovirasto
Työsuoja

Juristi
Aki Eriksson
Tarkastaja
Mikko Järvenreuna

Arbetet utförs med många olika arrangemang där parternas rättigheter och skyldigheter varierar. På ett webbseminarium gick jurist Aki Eriksson och inspektör Mikko Järvenreuna igenom kännetecknen för ett anställningsförhållande och berättade vad dessa innebär i praktiken. Webbseminariet hjälpte arbetsgivarna och arbetstagarna att bedöma när arbete kan utföras som företagare eller lättföretagare och när det är fråga om ett anställningsförhållande. Webbseminariets inspelning finns på YouTube med svensk text.

Stora brister av olika slag i lönerna till utländsk arbetskraft

Arbetskyddsmyndigheten har till uppgift att övervaka att utländska arbetstagare har behövlig rätt att arbeta och att de får minst minimilön och de tillägg som hör till lönen.

År 2024 gjorde vi över 1 700 inspektioner i företag som använder utländsk arbetskraft i Finland. Myndighetssamarbetet effektiverar tillsynen. År 2024 gjordes över 750 gemensamma inspektioner. Vid merparten av inspektionerna utnyttjades dessutom uppgifter från andra myndigheter.

Vid inspektionerna bedömde vi om arbetsgivarna har försäkrat sig om sina arbetstagares rätt att arbeta i Finland. Vid ungefär var tionde inspektion som gällde detta påträffades minst en utländsk arbetstagare som inte hade rätt att utföra det aktuella arbetet i Finland.

I likhet med tidigare år observerades många brister i iakttagandet av anställningsförhållandets minimivillkor. Beträffande lönesättningen observerades brister vid nästan hälften av de inspektioner där detta bedömdes. Bristerna omfattade allt från att kvällstillägg inte utbetalades till allvarligt arbetsrelaterat utnyttjande. Det fanns också många brister i arbetstidsdokumenten.

Vid tillsynen framhövdes allt tydligare de fall där det uppstod misstankar om att ett anställningsförhållande kamouflerats som företagars verksamhet. Fenomenet yppade sig tidigare särskilt i bygg- och servicebranscherna, men det har spridit sig ytterligare även till andra branscher.

För fjärde året övervakade vi den så kallade bär-lagen. Tillsynen minskade jämfört med tidigare år, eftersom Finland på grund av ändringarna i grunderna för beviljande av visum tog emot ett mindre antal bärplockare som omfattas av lagen än tidigare. Vid inspektionerna observerades brister särskilt i anslutning till introduktionen och framläggandet av myndigheternas kontaktuppgifter.

Man strävar också efter att förebygga arbetsrelaterat utnyttjande genom kommunikation och intensivt samarbete med intressentgrupper.

Tillsynen över utstationerande transportföretag utvidgades

Vi gjorde sammanlagt 200 inspektioner i företag som skickar arbetstagare till Finland eller är avtalspartner som har rollen som beställare hos de utstationerande företagen i Finland. Tillsynen över företag som skickar förare för underentreprenader inom vägtrafiken utvidgades till hela Finland. Flest inspektioner gjordes inom byggande och industrin.

Vid inspektionerna började uppföljningsinformation samlas in om hur ofta det måste utredas om arbetstagarna verkligen är utstationerade eller om de har anställts direkt i Finland. Denna information bidrar till att utveckla tillsynen.

De flesta av våra ålägganden till utstationerande arbetsgivare gällde brister i att iakttä anmälningsskyldigheten. Ett stort antal brister observerades i lönesättningen och arbetstidsbokföringen.

För vissa försummelser kan arbetskyddsmyndigheten påföra det utstationerande företaget en försummelseavgift. Försummelseavgifter påfördes i 69 fall för sammanlagt 322 350 euro. Den vanligaste orsaken var försummelse av anmälningsskyldigheten.

Ansvarsområdet för arbetskyddet vid Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland är kontaktmyndighet för utstationerade arbetstagare i Finland. År 2024 besvarade myndigheten kundernas frågor 338 gånger.

Polisen

Myndighetsinformation utnyttjades i tillsynen över beställaransvarslagen

Beställaransvarslagen förpliktar beställaren att utreda att dess underleverantörer eller avtalspartner som erbjuder hyrd arbetskraft har fullgjort sina lagstadgade skyldigheter.

År 2024 gjorde vi nästan 1 300 inspektioner av beställaransvaret. Vid valet av tillsynsobjekt och i enskilda inspektioner utnyttjade vi i stor utsträckning den information vi fått av andra myndigheter. Vi riktade tillsynen ännu noggrannare till avtal där företaget som utför arbetet till exempel inte hade betalat skatter eller arbetstagarnas pensionsförsäkring. Myndighetsinformation hade utnyttjats i 80 procent av de inspektioner som ledde till prövning av en försummelseavgift.

Tillsynens slagkraft följs genom uppföljningsinspektioner. Tillsynen hade varit slagkraftig: en betydande del av de företag som tidigare meddelats ålägganden hade förbättrat sin verksamhet. Å andra sidan var det fortfarande nödvändigt att ge ålägganden till största delen av företagen, dvs. uppföljning behövdes också.

Beställaransvaret är bäst känt i byggbranschen, även om brister observerades även där, särskilt i långa underleverantörskedjor. I underleverantörskedjorna stöter man också allt oftare på fall där det väcks misstankar om att ett anställningsförhållande kamoufleras som företag verksamhet.

Övervakningen av kör- och vilotider effektiverades

Bestämmelserna om kör- och vilotider är enhetliga i hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. EU fastställer de kvantitativa målen för övervakningen och resultaten rapporteras till EU. I Finland sköter flera myndigheter tillsammans övervakningen av transportföretag: arbetskyddsmyndigheten sköter företagstillsynen, medan polis-, tull- och gränsbevakningsmyndigheterna ansvarar för övervakningen på vägarna.

År 2024 inspekterade vi sammanlagt 614 transportföretag i olika delar av Finland. Antalet förare som inspekterades uppgick till 5 829 och antalet granskade kördagar uppgick till sammanlagt 375 820.

I 80 procent av de inspekterade transportföretagen observerades förseelser som gällde kör- och vilotider eller färdskrivare. Utifrån de observerade förseelserna gav vi myndighetsanvisningar till transportföretagen.

Tillsynens slagkraft ökades genom att införa automatiskt informationsutbyte med ERRU-registret som förvaltas av Transport- och kommunikationsverket Traficom.

En del av yrkestrafiken omfattas inte av EU:s gemensamma övervakning av kör- och vilotider. I Finland övervakas bland annat lokalbusstrafiken, taxitrafiken och transporterna av färdigbetong utifrån den nationella lagstiftningen. Förseelser observerades bland annat i användningen av kördagboken.

Fenomen: Psykosocial belastning

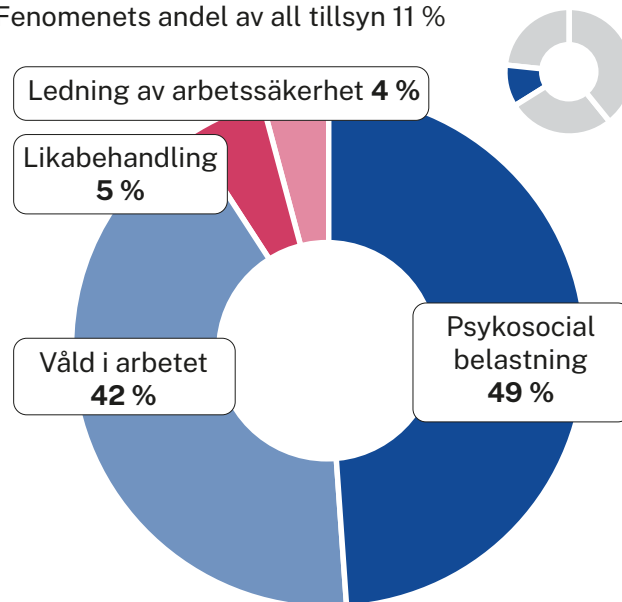
Fenomenet psykosocial belastning fokuserar på att identifiera, förebygga och hantera psykosociala belastningsfaktorer i arbetet. Många olika faktorer kan orsaka skadlig psykosocial belastning och den förekommer i alla branscher. Tillsynen och det övriga påverkansarbetet gäller därför en stor mängd olika branscher och hanteringen av olika typer av belastningsfaktorer.

År 2024 utförde vi cirka 2 200 inspektioner i anslutning till psykosocial belastning i arbetet. Vi fäste särskild uppmärksamhet vid att identifiera och hantera våld och hot om våld. Även den kontinuerliga förändringen i arbetet lyftes fram i tillsynen.

Företagshälsovårdssamarbetet spelar en viktig roll i hanteringen av psykosocial belastning i arbetet. Ett fungerande samarbete mellan arbetsplatsen och företagshälsovården hjälper arbetsgivarna att förebygga och hantera skadlig belastning.

Inspektioner av fenomenet psykosocial belastning i arbetet

Fenomenets andel av all tillsyn 11 %

Työntekijän kuormittuminen – Tunnista, selvitä ja toimi!

Verkkoseminaari 9.10.2024 klo 13–14

Materiaalit: tyosuojelu.fi/live39

Bluehallintovirasto
Työsuojelu

Tarkastaja
Eva Lassander
Tarkastaja
Katri Perttunen

Vi ordnade ett webbseminarium där inspektörerna Eva Lassander och Katri Perttunen gick igenom hur arbetsgivaren enligt lagen ska handla i situationer där en individ belastas.

De fortlöpande förändringarna i arbetslivet orsakar belastning

Arbetet och arbetslivet genomgår ständiga förändringar. Arbetsgivaren är skyldig att leda och utveckla arbetssäkerheten trots förändringarna i arbetet och arbetsförhållandena. Därför krävs kontinuerlig kontroll av arbetet och arbetsförhållandena.

De psykosociala belastningsfaktorerna i arbetet hänger allt oftare ihop med arbetsrelaterade hälsoproblem. De kognitiva kraven i arbetslivet ökar och många arbetsuppgifter kräver en allt bättre förmåga att hantera information. I vissa branscher minskar arbetsuppgifterna i och med automatiseringen och digitaliseringen. Experternas arbetsmängd ökar och uppgifterna blir mer krävande.

I tillsynen använder vi enkäten om psykosociala belastningsfaktorer i arbetet som hjälpmedel. Resultaten från enkäten bidrar till att reda ut om det förekommer skadlig psykosocial belastning på arbetsplatsen och att grovt lokalisera skadliga psykosociala belastningsfaktorer i arbetet.

Av de enkäter som genomfördes i samband med arbetskyddsinspektionerna framgick att uppgifter som skulle utföras samtidigt upplevdes som den vanligaste belastningsfaktorn på arbetsplatserna. Den näst vanligaste belastningsfaktorn upplevdes vara en alltför stor arbetsmängd i förhållande till arbetstiden. Den tredje var avbrott i arbetet. Avbrotten i arbetet belastade arbetstagarna på arbetsplatserna oberoende av bransch.

Enkäten om psykosociala belastningsfaktorer i arbetet användes 2024 vid över 900 inspektioner.

Även arbetsplatserna har börjat använda enkäten i sin egen arbetskyddsverksamhet.

HOT OCH VÅLD I ARBETET

Våld kan förebyggas och hanteras

Våld eller hot om våld kan orsaka arbetstagaren långvarig psykosocial belastning och nedsatt arbetsförmåga. Det är viktigt att arbetsgivaren identifierar sitt ansvar för hanteringen av våld och hot om våld.

Våld kan förebyggas och hanteras. Detta förutsätter att hotet om våld och relaterade faktorer har identifierats och att det på arbetsplatsen finns säkra handlingssätt och anvisningar som arbetstagarna har gjorts förtrogna med. Arbetsgivaren är skyldig att följa hur introduktionen genomförs och hur ändamålsenlig den är.

Risken för våld är större än genomsnittet till exempel i patientarbete inom hälso- och sjukvården, klientarbete i social- och arbetskraftsbranschen, säkerhetsbranscherna och inom undervisning och fostran. En uppenbar risk för våld kan förekomma oberoende av bransch i vissa arbeten och arbetsförhållanden.

Vi riktade tillsyn och annat påverkansarbete särskilt till de branscher och arbetsuppgifter där det finns en uppenbar risk för våld och där denna risk inte helt kan elimineras. Vi säkerställde att arbetsgivarna har fungerande förfaringssätt för att hantera och bekämpa våld och hot om våld. Vi fäste också uppmärksamhet vid hur arbetsgivaren och företagshälsovården behandlar ärendet tillsammans.

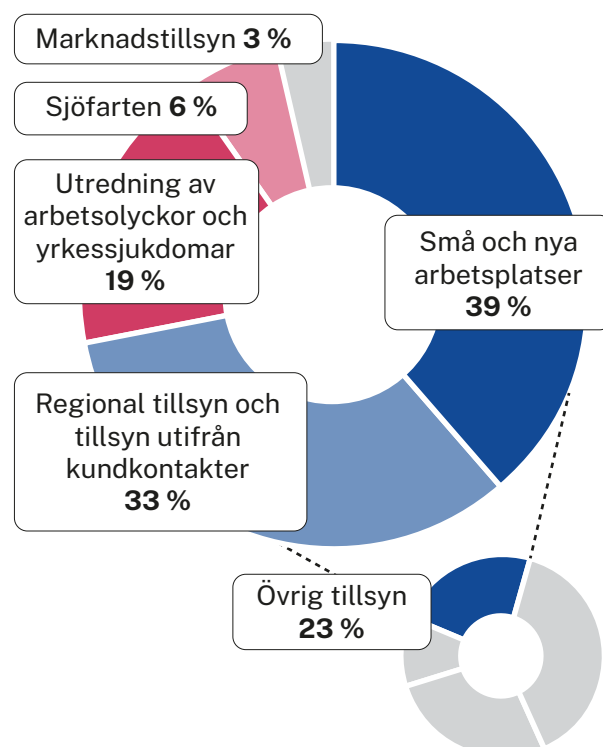
Anssi Partio

Övrig tillsyn

77 procent av arbetskyddstillsynen genomfördes fenomenbaserat i riksomfattande projekt. Den övriga tillsynen uppgick till 23 procent.

Utöver den fenomenbaserade tillsynen utförde vi kundinitierad tillsyn, till exempel undersökning av arbetsolyckor och yrkessjukdomar samt tillsyn som gällde arbetshälsan. Övrig tillsyn var också marknadstillsyn över maskiner och personlig skyddsutrustning, tillsyn över sjöfarten samt tillsyn som grundar sig på regionala särdrag.

År 2024 inledde vi ett tillsynsprojekt för små och nya arbetsplatser som ökar arbetsgivarnas kunskap om de lagstadgade skyldigheterna samt säkerställer att de grundläggande frågorna inom arbetskyddet förverkligas.

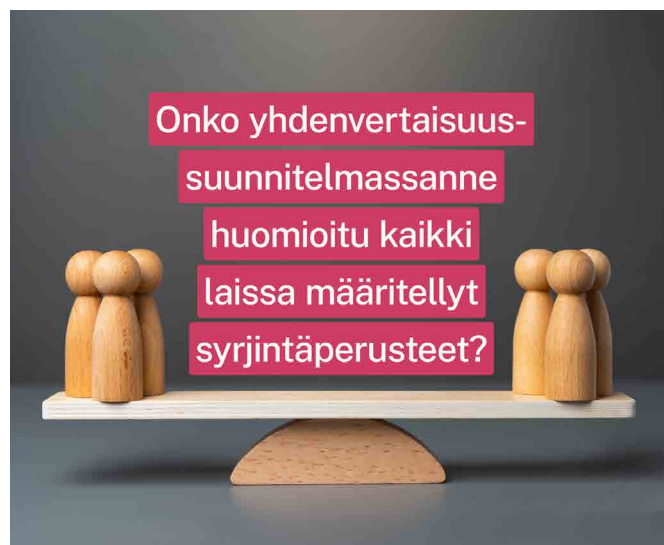
Antalet kontakter som gällde diskriminering ökade

Arbetskyddsmyndigheten övervakar främjandet av likabehandling och förbudet mot diskriminering i arbetslivet både på basis av kundkontakter och på myndighetsinitiativ.

År 2024 kontaktades vi cirka 630 gånger om diskriminering i arbetslivet. Detta var en ökning på över 20 procent jämfört med året innan. Oftast frågade den som tog kontakt råd om hur ett ärende ska behandlas på arbetsplatsen eller ville diskutera om det i det aktuella fallet är fråga om diskriminering. Den som misstänker diskriminering får handledning och rådgivning i sitt ärende via vår telefonrådgivning samt anvisningar för att göra en eventuell begäran om tillsyn.

Vi behandlade 186 begäranden om tillsyn som gällde diskriminering som en enskild arbetstare eller arbetssökande hade upplevt. Utifrån begäranden gjorde vi 109 inspektioner. I en fjärdedel av inspektionerna ansågs arbetsgivaren ha handlat i strid med förbudet om diskriminering. Flest ålägganden gavs till följd av att någon upplevt diskriminering på grund av hälsotillstånd, näst flest på grund av någon annan omständighet som gällde personen och dennes ursprung eller medborgarskap. De flesta åläggandena gällde diskriminering som upplevts i samband med att anställningsförhållandet upphörde.

En del av diskrimineringen i arbetslivet förblir dold, eftersom olika minoritetsgrupper kan ha en hög tröskel att kontakta myndigheten och anmäla diskrimineringen. Vi kontaktas mycket sällan i frågor som gäller diskriminering av personer med funktionsnedsättning eller diskriminering på grund av sexuell läggning. Därför har det gjorts få inspektioner i anslutning till dessa.

I de sociala medierna påminde vi om att arbetsgivaren i likabehandlingsplanen måste beakta de diskrimineringsgrunder som nämns i diskrimineringslagen.

År 2024 gjorde vi 117 inspektioner för att övervaka likabehandlingsplanerna och arbetsgivarens skyldighet att främja likabehandling. Fem inspektioner gällde diskriminerande platsannonser. I anslutning till anlitande av utländsk arbetskraft gjordes cirka 760 inspektioner för att övervaka förbudet mot diskriminering. Oftast observerades diskriminering på grund av ursprung, språk eller medborgarskap i lönesättningen.

I tillsynen observerades att man på många arbetsplatser ville handla rätt, men arbetsgivarna hade inte alltid tillräckligt med information om hur likabehandlingen borde bedömas.

Cirka 700 kontakter i anslutning till trakasserier och belastning i arbetet

År 2024 kontaktades vi cirka 2 700 gånger i anslutning till trakasserier och belastning i arbetet. Detta var en ökning på över 20 procent jämfört med året innan.

Cirka två tredjedelar av kontakterna gällde trakasserier eller osakligt bemötande på arbetsplatsen. Drygt en tredjedel gällde psykosocial belastning i arbetet. I flera fall var det fråga om både trakasserier och belastning. I många fall behandlades också upplevelser av diskriminering.

Den som tog kontakt bad vanligtvis om råd för att hantera ärendet på arbetsplatsen.

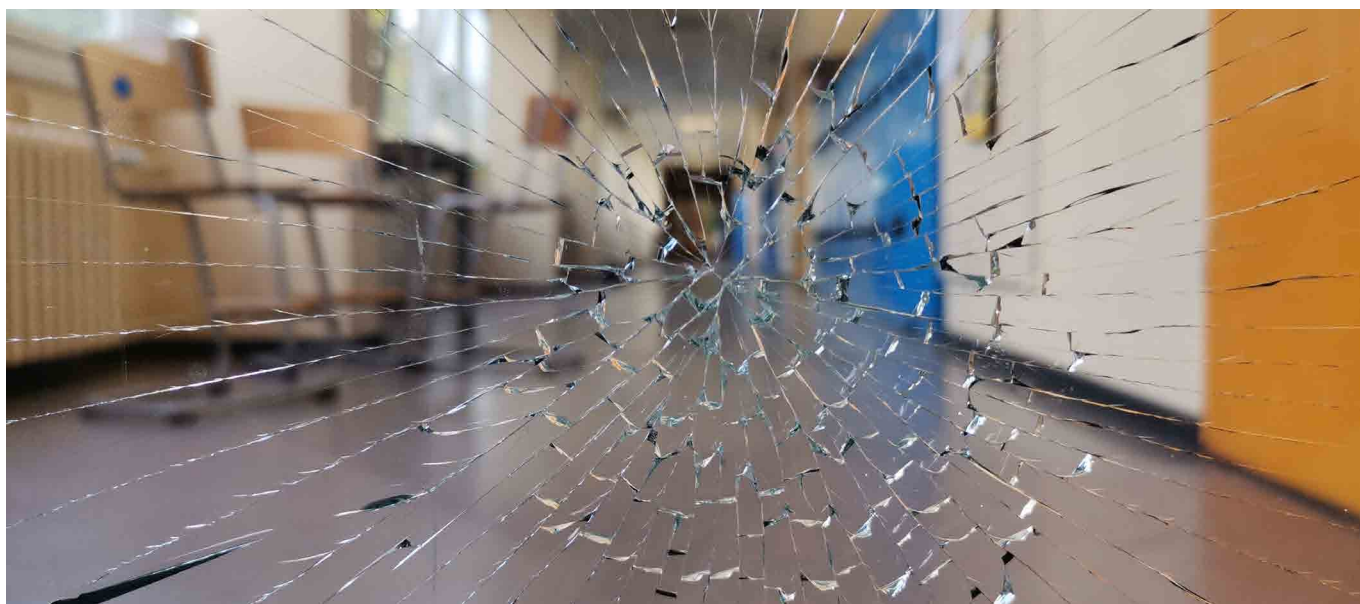
I 259 fall som gällde trakasserier gjorde arbetstagaren en skriftlig begäran om tillsyn, utifrån vilken vi bedömde om tillsynsåtgärder kan vidtas i ärendet. Vi gjorde 79 inspektioner som grundade sig på en begäran om tillsyn. Vi övervakade särskilt om arbetsgivaren hade vidtagit åtgärder för att stoppa trakasserierna efter att ha fått kännedom om att arbetstagaren upplevt trakasserier som äventyrar hälsan.

I cirka 30 procent av inspektionerna observerades att arbetsgivaren inte hade fullgjort sina skyldigheter enligt arbetskyddslagen.

Vi tog emot 47 begäranden om tillsyn i anslutning till belastning i arbetet. Vi gjorde 31 inspektioner som grundade sig på begäran om tillsyn. Vi övervakade särskilt om arbetsgivaren hade vidtagit åtgärder för att utreda belastningsfaktorerna i arbetet samt för att undvika och minska riskerna efter att arbetsgivaren hade fått kännedom om belastning i arbetet som äventyrar arbetstagarens hälsa. I drygt hälften av inspektionerna observerades att arbetsgivaren inte hade fullgjort sina lagstadgade skyldigheter.

Vid inspektionerna av både trakasserier och belastning i arbetet upptäcktes också andra brister. De gällde till exempel introduktionen som ges till chefer eller arbetstagare, utredning och bedömning av de psykosociala belastningsfaktorerna i arbetet samt samarbetet med företagshälsovården.

Vi gjorde fyra förundersökningsanmälningar om misstänkta arbetskyddsbrott i anslutning till trakasserier och belastning. Två anmälningar handlade om belastning i arbetet och två om trakasserier.

Shutterstock

Vi kontaktades cirka 1 100 gånger om psykosocial belastning. Ungefär vart tionde fall gällde hot om våld på arbetsplatsen.

Utrustning som används i arbetet övervakas med hjälp av marknadskontroll

Arbetskyddsmyndigheterna övervakar maskiner, anordningar och personlig skyddsutrustning som är avsedda för att användas i arbete. Tillsynen är vanligtvis inriktad på tillverkaren, importören eller försäljaren. Syftet med tillsynen är att säkerställa att den utrustning som används i arbetet är trygg.

Ansvarsområdet för arbetskyddet utreder produkternas överensstämmelse med kraven så långt det är möjligt. Vid behov överförs ärendet till social- och hälsovårdsministeriet, som fattar beslut om att dra tillbaka tekniska anordningar från marknaden eller begränsa utsläppandet på marknaden.

År 2024 gjorde ansvarsområdena för arbetskyddet cirka 160 marknadskontrollinspektioner som gällde maskiner och personlig skyddsutrustning.

I marknadskontrollen av personlig skyddsutrustning granskades personlig skyddsutrustning som allmänt används inom industrin och byggandet, till exempel skyddsskor och skyddshandskar. Tillsynen riktades särskilt mot svetsarnas skyddsutrustning. Tillsynen riktades mot både närbutiker och nätbutiker. Endast få brister konstaterades hos den personliga skyddsutrustning som inspekterades. De flesta bristerna gällde kläder som skyddar mot värme och eld och skyddskläder som används vid svetsning.

Tillsynen över maskiner som används i arbete gällde maskiner som vid användning kan medföra en betydande risk för användarens eller en utomstående persons säkerhet eller hälsa. Dessutom riktades tillsyn mot aktörer inom cirkulär ekonomi och andra aktörer inom ekonomin.

Social- och hälsovårdsministeriets arbets- och jämställdhetsavdelning avslutade under året sammanlagt 34 marknadskontrollfall. I 12 fall förbjöd man utsläppande på marknaden eller för användning. Av besluten om förbud gällde två beslut maskiner och tio personlig skyddsutrustning. En del av besluten gällde flera produkter.

Anu Pynnönen

Utövande av behörighet

Arbetskyddsmyndigheten övervakar att arbetskyddsbestämmelserna följs. De viktigaste lagarna om arbetskydd är arbetskyddslagen, arbetsavtalslagen, arbetstidslagen, lagen om företagshälsovård samt lagen om tillsynen över arbetskyddet och om arbetskyddssamarbete på arbetsplatsen. Totalt övervakar arbetskyddsmyndigheten att över hundra författningar följs.

Tillsynsmetoderna varierar från motivation och rådgivning till användning av tvångsmedel.

Arbetskyddsinspektören kan ge anvisningar om alla ärenden som omfattas av arbetskyddsmyndighetens tillsyn. En uppmaning och ett eventuellt förpliktande beslut kan däremot ges endast i vissa lagstadgade ärenden.

År 2024 gav arbetskyddsinspektörerna nästan 42 000 instruktioner till de arbetsplatser som inspekterats. Under inspektionerna gav arbetskyddsinspektörerna cirka 6 300 uppmaningar. En uppmaning kan också ges med en separat handling. Arbetsgivaren kan uppmanas att ge arbetstagaren till exempel ett arbetsintyg eller en lönespecifikation. Cirka 400 uppmaningshandlingar gavs.

Arbetskyddsmyndigheten kan ålägga arbetsgivaren och andra parter att undanröja förhållanden som strider mot bestämmelserna. Då ges arbetsplatsen ett förpliktande beslut och en tidsfrist fastställs för att förverkliga beslutet. Under berättelseåret utfärdades 255 dylika beslut.

Arbetskyddsmyndigheten kan också fatta beslut som förbjuder användning av maskiner, arbetsredskap eller andra tekniska anordningar eller arbetsmetoder som medför fara eller fortsatt arbete, om dessa medför fara för liv

Tillsynsmetoderna varierar från motivation och rådgivning till användning av tvångsmedel.

De tio vanligaste uppmaningarna 2024 (omfattar även uppmaningshandlingar)

1. Ordning av företagshälsovård (494)
2. Fallskydd (479)
3. Arbetsskiftsförteckning (356)
4. Arbetstidsbokföring (345)
5. Periodisk besiktning av arbetsutrustning (298)
6. Arbetsintyg (258)
7. Skydd av blad (241)
8. Centrala villkor för arbetet (216)
9. Företagshälsovårdens arbetsplatsutredning (195)
10. Riskbedömning av kemikaliska agenser (193)

eller hälsa. Då är det fråga om ett användningsförbud. Under berättelseåret utfärdades 22 användningsförbud.

I tillsynen av beställaransvarslagen fattades 93 beslut om försummelseavgifter. 69 beslut om försummelseavgifter för utstationerade arbetstagare fattades.

År 2024 gjorde arbetskyddsmyndigheterna sammanlagt 398 begäran om utredning till polisen. Antalet utlåtanden till polisen och åklagarmyndigheterna var 666. Av utlåtandena gällde 524 arbetskyddsbrott eller arbetskyddsförseelser.

Tillstånd och anmälningar

Lagstiftningen begränsar hur vissa arbeten får utföras och låta utföras. Vissa arbeten kan utföras med tillstånd av arbetskyddsmyndigheten. Dessutom ska en anmälan om vissa ärenden göras till arbetskyddsmyndigheten.

Vi behandlade cirka 900 tillstånd och tog emot cirka 45 700 anmälningar.

Nästan hälften av anmälningarna var anmälningar om utstationering av arbetstagare i Finland. Anmälningar skickades från 48 olika länder. Flest anmälningar kom från Estland, Tyskland och Litauen.

En stor del av anmälningarna kommer via e-tjänsten. Med webblanketten kan användas för att göra en anmälan om utstationering av arbetstagare, förhandsanmälan om asbestsanering, förhandsanmälan om byggnadsarbete och förhandsanmälan om basen för plockare av naturprodukter.

Våren 2024 utvidgades e-tjänsten genom att ansökan om och förnyande av kompetensbrev för laddare flyttades till nätet. Efter detta har cirka 90 procent av ansökningarna om kompetensbrev för laddare kommit via e-tjänsten.

Cirka 70 procent av alla anmälningar kommer via e-tjänsten.

Tillstånd som behandlas av arbetskyddsmyndigheten

Kompetensbrev för laddare	403
Dispens för unga arbetstagare	262
Dispens från behörighet för kranförare	99
Tillstånd för asbestrivning	62
Undantagstillstånd i anslutning till arbetstidslagen	50
Behörighet för dykare som utför byggnadsarbete	2

Anmälningar till arbetskyddsmyndigheten

Anmälan om utstationering av arbetstagare (inkl. kompletteringsanmälningar)	21 689
Förhandsanmälan om asbestsanering	10 143
Förhandsanmälan om byggnadsarbete	6 083
Anmälan om användning av unga arbetstagare för farligt arbete	4 795
Anmälan om yrkessjukdom	1 591
Anmälan om allvarligt olycksfall i arbetet	1 307
Anmälan om nödarbete	29
Förhandsanmälan om bas för insamlare av naturprodukter	21
Anmälan om ibruktagande av farliga biologiska agenser	12

Metoderna inom arbetskyddstillsynen utvecklas

Ar 2024 fortsatte vi att utveckla tjänsterna som riktas till kunderna. E-tjänsten utvidgades och började omfatta ansökan om och förnyande av kompetensbrev för laddare. Arbetskyddets e-tjänst utvidgades så att en arbetstagare kan göra en begäran om tillsyn i alla anställningsfrågor. Dessutom överfördes de elektroniska förhandsanmälningarna om asbestsanering och byggnadsarbete till en ny, mer användbar och datasäker plattform.

Övervakningen av kör- och vilotider utvecklades genom flera åtgärder. Applikationen som används för att analysera loggfiler som produceras av digitala färdskrivare förnyades. Som ett resultat av utvecklingsarbetet rapporteras de förseelser som observerats i tillsynen automatiskt till Traficom, som vid behov inleder en process för bedömning av om transportföretaget har ett gott rykte. Traficom gör en riskklassificering av transportföretagen utifrån de uppgifter som polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, arbetskyddsmyndigheterna och myndigheterna i andra EU-medlemsländer har lämnat. Från Traficom överförs uppgifter om transportföretagens trafiktillstånd och riskklass till arbetskyddsmyndighetens tillsynssystem. Uppgifterna utnyttjas när tillsynen riktas till företagen.

I digitaliseringsprojektet som gällde behandling av läkarnas anmälningar om yrkessjukdomar gjordes dessutom definitioner och genomförandet förbereddes.

Vi utvecklade vår egen verksamhet med hjälp av ett gemensamt verktyg för planering och uppföljning av resursfördelningen. Uppgifterna utnyttjas i årsrapporteringen och lägesbilderna.

Shutterstock

Det nya registret över tillstånd för laddare och e-tjänsterna i anslutning till det infördes våren 2024.

Vi inledde också en utredning om hur det nya Tillstånds- och tillsynsverket inverkar på de informationssystem som vi använder. Ändringarna ska beaktas både i de informationssystem som används internt och i de tjänster som tillhandahålls kunderna.

Arbetskyddsmyndigheten ger råd och handledning

Rådgivning och handledning är en viktig del av arbetskyddsmyndighetens verksamhet. Målet är att stödja och främja arbetsplatsernas frivilliga arbetskyddsarbete.

De två viktigaste rådgivnings- och handledningskanalerna är webbtjänsten Tyosuojelu.fi och den riksomfattande telefonrådgivningen.

Webbtjänsten Tyosuojelu.fi

Arbetskyddsförvaltningens webbtjänst Tyosuojelu.fi hade cirka 1,3 miljoner användare och 2,3 miljoner sidvisningar 2024. De populäraste sidorna gällde i likhet med tidigare år anställningsfrågor som till exempel permittering och semester.

Vi skapade helt nytt innehåll bland annat om anställningsfrågor för arbetstagare i pensionsåldern och om kemiska agenser som är farliga för den reproduktiva hälsan.

Telefonrådgivning

De sakkunniga som är jourhavande inom telefonrådgivningen är arbetskyddsinspektörer som handleder och ger råd till både arbetsgivare och arbetstagare.

Telefonrådgivningen är indelad i fyra ämnesområden:

- anställningsfrågor
- allmänna arbetsmiljöfrågor
- arbetsmiljöfrågor inom byggbranschen
- arbetshälsorelaterade frågor som gäller osakligt bemötande, trakasserier, diskriminering och psykosocial belastning i arbetet.

År 2024 besvarade telefonrådgivningen över 17 000 samtal. Nästan 60 procent av samtalen gällde anställningsfrågor.

Tyosuojelu.fi top 5 år 2024

1. Ingångssidan
2. Permittering
3. Semester
4. Osakligt bemötande
5. Felaktig utbetalning av lön

Samtal som telefonrådgivningen svarade på 2024

Anställningsförhållande	9 896
Arbetsmiljö	2 757
Byggbranschen	1 238
Arbetshälsa	2 662
Totalt	17 105*

* Inkluderar samtal på engelska (552 st.) som inte delas in enligt ämne.

Kommunikationen når kunderna bra

Kommunikation samt olika tillställningar och evenemang utgör arbetskyddsmyndigheternas övriga påverkansarbete. Vi ger information om tolkningar av lagar som övervakas av arbetskyddsmyndigheterna, tillsynsobservationer och utvecklingsförlopp som observerats på arbetsplatserna. Den viktigaste uppgiften för arbetskyddsmyndigheternas kommunikation är att stödja arbetsplatsernas eget arbetskyddsarbete.

Grunden för vår kommunikation är webbtjänsten Tyosuojelu.fi, som samlar en stor del av all vår kommunikation på ett och samma ställe. Det årliga antalet besökare på Tyosuojelu.fi uppgår till cirka 1,3 miljoner.

Vid sidan av webbtjänsten använder vi olika kommunikationsmetoder på ett mångsidigt sätt för att nå olika kundgrupper så heltäckande som möjligt.

En av våra mest populära kommunikationskanaler är webbseminarier som ordnas ett tiotal gånger om året. Alla webbseminarier spelas in, textas och publiceras på YouTube. De har ofta ett podcastavsnitt där frågor som anknyter till webbseminariets tema behandlas ytterligare. De finns både på YouTube och Spotify.

Vi samlade, analyserade och delade våra observationer om arbetslivet och förändringarna i arbetslivet till arbetsplatserna.

En del av kommunikationen riktas direkt till arbetsplatserna. Direktmeddelandena med olika teman har varit populära. År 2024 nådde vi över 40 000 arbetsplatser med deras hjälp. Arbetskyddsmyndigheternas nyhetsbrev publiceras fyra gånger per år på finska och svenska. Det skickas till över 20 000 arbetskyddschefer och -fullmäktige som finns i Arbetskyddscentralens register.

De viktigaste kanalerna på sociala medier 2024 var LinkedIn och Facebook. För att nå unga kunder använde vi också TikTok, där videoklippen i bästa fall nådde tiotusentals tittare. Temat för den populäraste videon var en utarbetad arbetstagare. Andra intressanta teman på sociala medier var till exempel övervakningen av bärplockning och hur man orkar i arbetet ända till pensioneringen.

Lagstiftning

Lagstiftningen gällande arbetslivet bereds på trepartsbasis i samarbete med arbetsgivarnas och arbetstagarnas intresseorganisationer.

Social- och hälsovårdsministeriet bereder och utvecklar huvudsakligen lagstiftningen om arbetsförhållandena (en förteckning över de författningar som färdigställdes 2024 nere på sidan).

Arbets- och näringsministeriet ansvarar i huvudsak för den lagstiftning som gäller anställningsförhållandet.

Den nationella och EU-baserade arbetskyddslagstiftningen bereds i delegationen för beredning av arbetskyddsbestämmelser (TTN). Delegationen verkar i anslutning till social- och hälsovårdsministeriet.

Finland deltar också i beredningen av EU-lagstiftning och -strategier om arbetskydd i en kommitté som verkar i anslutning till Europeiska kommissionen.

Författningar om arbetsförhållanden som färdigställdes 2024:

- **Lagen om ändring av lagen om förteckningar och ett register över dem som i sitt yrke är exponerade för ämnen och processer som medför risk för cancersjukdom (117/2024) och statsrådets förordning om agenser som medför risk för cancer-sjukdom, mutagena agenser och reproduktionstoxiska agenser i arbetet (113/2024).** Europaparlamentets och rådets så kallade cancerdirektiv uppdaterades 2022. I samband med uppdateringen fastställdes bindande gränsvärden för nickel och dess föreningar, bensen och akrylnitril. Dessutom gjordes en betydande ändring i direktivet: tillämpningsområdet utvidgades så att det även omfattar reproduktionstoxiska ämnen. Direktivet verkställdes nationellt genom att uppdatera den s.k. ASA-lagen (452/2020) och utfärda en ny förordning (113/2024). Lagen trädde i kraft den 1 april 2024 och förordningen den 5 april 2024. Förordningen upphävde statsrådets tidigare förordning om avvärjande av cancerrisk i anslutning till arbete (1267/2019). Skyldigheterna som gäller reproduktionstoxiskt bly inkluderades i den nya förordningen, vilket innebar att statsrådets beslut om arbete med bly (1154/1993) samtidigt upphävdes.
- **Statsrådets förordning om skydd för arbetstagare som är gravida, nyligen fött barn eller ammar mot agenser och andra faktorer som kan medföra risk i arbetet (143/2024):** Förordningen trädde i kraft den 5 april och ersatte statsrådets tidigare förordning om agens och andra faktorer i arbetet som medför risker för den reproduktiva hälsan och om avvärjande av risker (603/2015).
- **Lagen om Internationella arbetsorganisationens konvention om avskaffande av våld och trakasserier i arbetslivet (257/2024):** Genom lagen ratificeras Internationella arbetsorganisationen ILO:s konvention från 2019 och en kompletterande rekommendation om avsläffande av våld och trakasserier i arbetslivet. Lagen utfärdades den 17 maj 2024. Finlands ratificering registrerades i ILO den 7 juni 2024 och konventionen träder för Finlands del i kraft den 7 juni 2025.

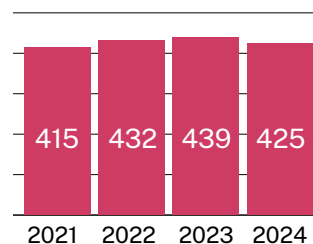
Personal

Ar 2024 arbetade 421 personer inom ansvarsområdena för arbetskyddet. Antalet årsverken var 425. Personalens arbetstillfredsställelse och medelålder låg på ungefär samma nivå som tidigare år.

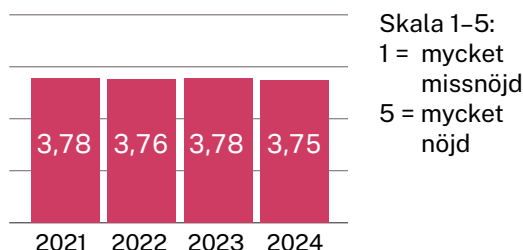
På grund av de ekonomiska anpassningsåtgärderna var man tvungen att spara in på personalkostnaderna och rekryterade till exempel ingen ny personal för att ersätta de som gått i pension. För att producera lagstadgade uppgifter och tjänster genomfördes interna uppgiftsarrangemang inom ansvarsområdena.

Vi utarbetade ett arbetshälsoprogram som hänger samman med det vardagliga arbetet. Syftet med programmet är att stödja personalens välbefinnande i förändringen.

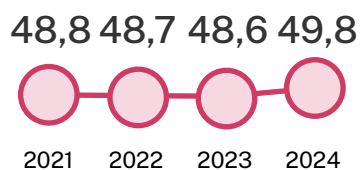
Årsverken

Arbetstillfredsställelse

Medelålder

År 2024 diskuterade vi hur arbetskyddsmyndighetens värderingar återspeglas i vårt eget arbete.

Myndighetssamarbete och internationalitet

Arbetskyddsmyndigheten samarbetar aktivt med andra myndigheter. Varje myndighetsinstans har genom lagstiftning givits egna befogenheter och verksamhetsområden, men för en effektiv verksamhet behövs ett omfattande samarbete.

Till den praktiska verksamheten hör tillsyn, informationsutbyte och gemensam kommunikation.

Myndighetssamarbete ger tillsynen slagkraft

År 2024 genomfördes samarbete mellan flera myndigheter i synnerhet i regionala samarbetsforum där förutom arbetskyddsmyndigheten även polisinrättningarna, Skatteförvaltningen och Gränsbevakningsväsendet deltog. I en del deltog även arbets- och näringsbyrån, Migrationsverket, Tullen och regionförvaltningsverkens alkoholförvaltning.

Samarbetsforumen utför praktiskt arbete. I forumen har strukturer utvecklats som stöd för riskbaserat val av objekt och långvarig regional gemensam övervakning och informationsutbyte.

Vi samarbetade också med myndigheter som bland annat Tukes, Traficom, Pensionskyddscentralen och Olycksfallsförsäkringscentralen.

För att utveckla informationsutbytet mellan myndigheterna skickade arbetskyddsinspektörerna på eget initiativ information om sina tillsynsobservationer till andra myndigheter. Kvantitativt sett skickades mest information till polisen, Skatteförvaltningen, Olycksfallsförsäkringscentralen och Pensionsskyddscentralen.

Janne Varonen

Arbetskyddsinspektören under en gemensam inspektion med polisen i Lahti.

Vi deltog i beredningen av strategin och åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet som upprättades för åren 2024–2027. Regeringen godkände programmet i december 2024. Åtgärdsprogrammet innehåller två projekt som arbetskyddsmyndigheten ansvarar för för att utveckla myndighetssamarbetet internationellt och nationellt.

Internationellt samarbete

Samarbete mellan EU-länderna görs med hjälp av olika nätverk, nätverksverktyg och arbetsplattformar.

Internationellt samarbete mellan flera myndigheter förebygger utnyttjande av arbetskraft och människohandel. År 2024 deltog arbetskyddsmyndigheten i övervakningsveckan för bekämpning av människohandel och arbetsrelaterat utnyttjande som koordinerades av Europol. Övervakningen riktades mot flera olika branscher. I Finland gjordes 65 inspektioner där inspektören i sex fall misstänkte brott mot arbetslagstiftningen eller arbetsrelaterat utnyttjande. Enligt Europols rapport identifierades över 300 offer för människohandel som ett resultat av övervakningsveckan och 80 nya brottsutredningar som gällde arbetsrelaterat utnyttjande inleddes.

Utöver tillsynsuppgifterna bedrivs internationellt samarbete mellan EU-länderna i olika utvecklingsuppgifter, kampanjer och beredning av lagstiftning.

Europeiska arbetsmyndigheten ELA har som mål att verkställa EU:s regler för arbetskraftens rörlighet och samordningen av den sociala tryggheten på ett rättvist och effektivt sätt.

Förändringarna i arbetslivet kräver att även myndigheterna ändrar sina verksamhetssätt. ELA har i allt högre grad fokuserat på effektiva förfaringssätt mellan EU-ländernas myndigheter. ELA aktiverar länderna att delta i den mångsidiga verksamheten för att utveckla informationsförmedlingen, analysverksamheten och den digitala kompetensen.

ELA:s verksamhet omfattar studiebesök mellan medlemsländerna, utbildningar och sammanställning av god praxis samt gemensamma tillsynsveckor. En representant för Finlands arbetskyddsförvaltning är med i ELA:s arbetsgrupp för inspektionsverksamhet. År 2024 deltog vi bland annat i inspektioner i Estland. Litauiska arbetskydds- och skattemyndigheter deltog i sin tur i en gemensam inspektion i ett stort industriobjekt i Finland.

Marleena Hiltunen

Under de gemensamma inspektionerna i de baltiska länderna har representanterna för arbetskyddsförvaltningen fått göra sig förtrogna bland annat med användningen av obemannade luftfarkoster. Obemannade luftfarkoster används både i förhandsplaneringen av inspektionerna och under inspektionerna.

Det internationella samarbetet mellan flera myndigheter bidrar till att förebygga utnyttjande av arbetskraft och människohandel.

EU:s kommitté för ledande arbetskyddsinpektörer SLIC utvecklar bland annat arbetskyddstillsynen, bereder gemensamma anvisningar och riktlinjer samt ordnar utvärderingar och inspektörsbyten inom arbetskyddsförvaltningen. Dessutom fungerar SLIC som en kontaktkanal mellan arbetskyddsförvaltningarna i olika länder och främjar en aktiv växelverkan. På SLIC:s temadagar 2024 behandlades tillsynen över farliga kemikalier samt de bästa förfarings-sätten för arbetskyddstillsynen och kommunikationen i anslutning till den. Finland deltog i utvärderingsprocesserna för arbetskyddsförvaltningarna i Luxemburg och Rumänien.

Finland deltar i sex av SLIC:s arbetsgrupper och i tre underarbetsgrupper. Arbetsgruppernas uppgifter gäller allmänna tillsynsärenden, nya risker, biologiska agenser, fysikaliska exponeringsfaktorer, mobila arbetstagares arbetskydd, kemikalier samt maskinsäkerhet.

SLIC:s tillsynskampanj som genomfördes 2024 behandlade genomförandet av inspektioner av arbetsolyckor och förebyggandet av olycksfall inom jord- och skogsbruket och i byggnads- och transportbranschen.

Sverige var ordförandeland i det nordiska samarbetet 2024. Under Sveriges ledning främjades teman som gällde arbetslivet, jämställdhet och delaktighet i olika projekt i Nordiska ministerrådets arbetsgrupper som fokuserar på arbetslivet. När det gäller arbetskyddstillsynen var i synnerhet arbetslivskriminalitet ett synligt tema – detta tema motsvarar i praktiken i hög grad bekämpningen av svart arbete och grå ekonomi i Finland.

Sommaren 2024 ordnades ett seminarium i Helsingfors inom ramen för det nordisk-baltiska

Medverkande i sjöfartsförvaltningens internationella auditering

Internationella sjöfartsorganisationen IMO förrättade en landssyn i Finland i slutet av 2024. Med hjälp av auditeringar säkerställer IMO, som lyder under FN, att dess medlemsstater fullgör sina åtaganden enligt de internationella sjöfartskonventionerna.

Arbetskyddsförvaltningen och arbetskyddstillsynen inom sjöfarten representerades av ansvarsområdet för arbetskydd vid Regionförvaltningsverket i Södra Finland. I presentationen av ansvarsområdena för arbetskyddet låg tyngdpunkten på att utreda allvarliga olycksfall i arbetet som drabbat sjömän och beskriva förfarandena i anslutning till detta. Det fanns inget att anmärka på i verksamheten inom ansvarsområdena för arbetskyddet.

samarbetet mot svart arbete tillsammans med Europeiska arbetsmyndigheten ELA. Temat för seminariet var samarbetet mellan olika myndigheter för att bekämpa svart arbete. I seminariet deltog representanter för arbetskyddsförvaltningarna och andra tillsynsmyndigheter i både de nordiska och de baltiska länderna.

I slutet av 2024 inleddes också ett tvåårigt nordiskt finansierat projekt mot svart arbete och arbetsrelaterat utnyttjande som leds av SHM. I projektet deltar arbetskyddsförvaltningarna i alla nordiska och baltiska länder.

Arbetarskyddstillsynen i siffror

	2021	2022	2023	2024
Inspektioner och tillsynsobjekt				
Totala antalet inspektioner	20 268	23 105	24 510	20 628
Totala antalet inspekterade tillsynsobjekt	16 588	18 770	19 657	16 685
Tiden som användes för en inspektion på arbetsplatsen, timmar i genomsnitt (h)	1,2	1,3	1,3	1,3
Inspektioner/inspektör-årsverke	70	76	81	70
Typer av inspektion				
Arbetsplatsinspektioner	12 544	15 874	18 411	16 559
Dokumentinspektioner	7 511	5 153	4 836	3 367
Distansinspektioner		1 947	1 099	711
Skyldigheter				
Anvisningar	34 163	42 490	45 007	41 800
Uppmaningar (inkl. Inspektioner och uppmaningshandlingar)	4 912	6 231	6 903	6 685
Tvångsmedel				
Användningsförbud som fastställts av arbetarskyddsmyndigheten	43	39	31	22
Förpliktande beslut	163	179	222	255
Utdömda viten (st.)	33	26	43	59
Utdömda viten (€)	314 500	203 000	347 000	426 500
Beslut om avgifter för försummelse av beställaransvar	55	62	84	93
Avgifter för försummelse av beställaransvar totalt (€)	327 000	204 450	376 560	470 350
Beslut om försummelseavgifter med anknytning till utstationering av arbetstagare	35	34	70	69
Försummelseavgifter med anknytning till utstationering av arbetstagare totalt (€)	173 500	155 000	340 000	322 350
Begäran om utredning och utlåtanden				
Begäran om utredning till polisen	403	489	503	398
Utlåtanden till polisen/åklagarna	764	527	711	666
Efterfrågan på tjänster				
Kontakter från kunderna/den totala efterfrågan på tjänster*	36 499	34 334	36 037	36 818
Inspektioner på basis av kundkontakter	2 018	2 030	2 117	2 038
Undersökning av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar				
Undersökta olycksfall i arbetet	1 151	1 087	943	845
Undersökta yrkessjukdomar	52	36	34	40
Personal (årsverken)				
Ansvarsområden för arbetarskyddet	414	432	445	425
Verksamhetskostnader (1 000 €)				
Ansvarsområden för arbetarskyddet	27 167	29 837	33 406	29 864

* I det totala antalet e-postmeddelanden som kommit med till ansvarsområdena för arbetarskyddet och samtal som besvarats via telefonrådgivningen. Dessutom kontaktas inspektörerna direkt, dessa kontakter är inte med i den totala efterfrågan på tjänster.

Tillsyn över sjöfarten

År 2024 utfördes arbetarskyddstillsyn inom sjöfarten på fartyg, i hamnar och på varv. Sjöfarten övervakades genom sammanlagt 357 inspektioner. Siffrorna omfattar inte tillsyn över användningen av utländsk arbetskraft och tillsyn över beställaransvaret som görs i synnerhet för varv.

Sjöfartsinspektörerna har gedigen yrkeserfarenhet inom sjöfarten och många har arbetat som styrman eller befälhavare på handelsfartyg i utrikestrafik. Sex av inspektörerna har specialiserat sig på fartygsinspektioner och en på stuvning.

Arbetarskyddstillsyn över fartyg och annat arbete som utförs på vattnet

Sammanlagt 182 fartyg inspekterades. 65 av inspektionerna gällde den internationella sjöarbetskonventionen (Maritime Labour Convention, MLC) och de var i huvudsak riktade mot handelsfartyg i utrikestrafik. På basis av MLC-inspektionerna ger arbetarskyddsmyndigheten Transport- och kommunikationsverket Traficom utlåtanden för fartygens sjöarbetscertifikat. MLC-inspektioner görs vid behov även utomlands.

58 inspektioner gjordes på fartyg som inte kräver en MLC-inspektion. Exempel på sådana fartyg är fiskefartyg, förbindelsefartyg i skärgårdarna och färjor. Båtar i yrkesmässigt bruk inspekterades separat och 59 inspektioner gjordes av dem. Typiska yrkesbåtar är lotsbåtar, räddningsväsendets fartyg och polisernas patrullbåtar.

Besättningens vilotider övervakas både i samband med fartygsinspektioner och med separata inspektioner. År 2024 gjordes 12 inspektioner som endast gällde vilotider.

19 inspektioner gjordes i stuveriföretag. 17 inspektioner gjordes i kommunala hamnverk, hamnar i privata industrikoncentrationer och hos andra hamninnehavare.

96 procent av Finlands export och import görs sjöledes.

Dessutom gjordes 29 inspektioner på andra arbetsplatser som hör till maritima klustret, till exempel rederiernas och myndigheternas verksamhetsställen, lotsstationer samt företag som idkar sjö- och insjötrafik.

Sjöfarten övervakades också som en del av arbetarskyddsmyndighetens kundinitierade tillsyn och undersökning av arbetsolyckor. I dessa gjordes sammanlagt 65 inspektioner. 16 allvarliga arbetsolyckor undersöktes. Största delen av arbetsolyckorna inträffade vid stora varv i samband med byggandet av fartyg.

Transporter av farliga ämnen övervakades som myndighetssamarbete

Under ledning av Traficom gjordes inspektioner i hamnarna som myndighetssamarbete för att övervaka den tillfälliga lagringen av farliga ämnen i hamnområdena. Samtidigt inspekterades transportdokument för farliga ämnen, märkning av lastenheter och surrning av laster.

Ett syfte med inspektionerna var också att hitta så kallade mörka transporter där farliga ämnen transporteras utan ändamålsenliga märkningar. Inspektionerna ingick i Östersjöstaternas gemensamma tillsyn över transporter av farliga ämnen.

Inspektionerna gjordes i form av razzior i hamnar där en betydande mängd farliga ämnen rör sig. Sammanlagt gjordes 33 inspektioner av 493 lastenheter som transporterar farliga ämnen.

Brister observerades i 47 lastenheter. Största delen av bristerna (64 procent) gällde ändamålsenlig surrning av lasten.

Tillsyn över primärproduktionen

Arbetarskyddstillsynen över primärproduktionen genomfördes 2024 inom lantbruket, skogsbruket och fisket. 89 olika inspektörer utförde inspektioner. Arbetarskyddsinspektörer som inspekterar primärproduktionens branscher övervakar också andra branscher.

Sammanlagt gjordes 379 inspektioner i anslutning till primärproduktionen och de gällde 306 tillsynsobjekt. Utifrån inspektionerna gavs sammanlagt 766 anvisningar och 133 uppmaningar. Jordbruket var föremål för 244 arbetarskyddsinspektioner. Ungefär 40 procent av dessa gällde tillsyn över användningen av utländsk arbetskraft.

År 2024 undersöktes 11 arbetsolyckor inom jordbruket, 7 inom skogsbruket och 2 inom fisket. Arbetsolyckorna var av olika slag. Flera allvarliga arbetsolyckor orsakades bland annat av situationer där maskiner användes. Fem arbetsolyckor som gällde rörlighet undersöktes. Två arbetsolyckor som orsakats av djur undersöktes och det var fråga om nötkreatur.

Arbetsplatser inom primärproduktionen

Enligt Statistikcentralen fanns det nästan 125 000 företag inom primärproduktionen 2023. Av dessa sysselsatte 99 procent färre än fem personer. Inom primärproduktionen arbetade cirka 43 800 personer.

Det totala antalet tillsynsobjekt var cirka 8 100, av vilka cirka 4 500 inom jordbruket, cirka 3 300 inom skogsbruket och cirka 330 inom fisket.

Statistikcentralen har ännu ingen statistik för 2024.

Anmälningarna om misstanke om yrkessjukdom och yrkessjukdom var i huvudsak eksem på grund av exponering för mögel och damm samt sjukdomar och symtom i luftvägarna. De behandlades vid yrkessjukdomsinspektioner eller i samband med andra inspektioner.

Tillsynen över primärproduktionen per bransch

	Växtodling och husdjursskötsel, vilthushållning och anknytande tjänster	Skogsbruk och virkesdrivning	Fiske och vattenbruk
Inspektioner totalt	244	121	14
Inspekterade tillsynsobjekt	187	109	10
Arbetsplatsinspektioner	138	61	11
Utredning av arbetsolyckor	11	7	2
Tillsyn över användningen av utländsk arbetskraft	92	44	1
Tillsyn över beställaransvaret	2	9	0
Marknadskontroll	1	0	0
Ålägganden totalt	585	286	28
Instruktioner	508	237	21
Uppmaningar	77	49	7

Tyosuojelu.fi

Arbetskyddsförvaltningens webbtjänst